

MSX Infobulletin

Jaargang: 28 september 2024 Nummer 88

INHOUD

Pag.: 1
Van de redactie
Pag.: 2
Verslag clubdag 25-05-2024 MCWF
Pag.: 4
Dynamic Publisher (slot)
Pag.: 6
AI (slot)
Pag.: 7
FAC Soundtracker (deel 1)
Pag.8
De kleintjes

Van de Redactie

Beste lezer,

Algemeen

Vandaag is het de vierde clubdag van dit seizoen. Wij wensen van deze kant dan ook iedereen weer een leuke clubdag toe.. Het verloop van de vorige clubdag was een ware happening. Gevierd werd het feit dat het al weer 20 jaar geleden is dat de beslissing viel door te starten met de MSX Club. Op deze dag was er veel te doen en het bestuur had 2 zalen gereserveerd die met een harmonicawand aan elkaar gekoppeld konden worden. Veel verzamelingen of onderdelen van verzamelingen werden getoond. Hieronder was ook een Philips NMS 8260 te zien. Werkelijk fantastisch allemaal.

Ook was de club weer vertegenwoordigd op de Retrobeurs Tilburg. Die was op 25

augustus en we hoorden van dhr. Kalkwiek dat de het daar ook weer voor de wind is gegaan. 25 mei 2025 is in Tilburg de volgende retrobeurs. Hoorden dat de club zich hier ook weer gaat inschrijven.

Ons bereikte ook het treurige nieuws dat onze trouwe bezoeker en kassière mevr. Kalkwiek getroffen is door een enge ziekte waar weinig meer aan te doen is. Dhr. Kalkwiek vertelde dat zij de boodschap heeft gekregen niet meer te denken in jaren, maar in maanden. Tevens hoorden we dat ze zodanig is verzwakt dat ze de meeste tijd bedhoudend is geworden. Ongelofelijk zielig en jammer en dat we haar in de toekomst zullen missen als trouwe bezoeker van de clubdagen.

De Redactie

**Colofon
MSX Club
West-Friesland**

Club/correspondentieadres:

MSX-Club West-Friesland
Kagerbos 43
1693 AW Wervershoof
☎ 06-22338863
e-mail adres
pjnbrug@gmail.com

Secretariaat:

E. Kalkwiek
e-mail adres
msxwestfriesland@live.nl

Redactieadres infobulletin:

E. Kalkwiek
Galerij 47
1695 JG Blokker
e-mail adres
msxwestfriesland@live.nl

Website:

Jan Kobus
e-mail adres
jan@msxf.nl

Internet Home Page:

www.msxf.nl

Public Domain:

Paul Brugman
e-mail adres
pjnbrug@gmail.com
☎ 06-22338863

Reparaties

Deze kunnen voorafgaand aan de clubdag bij het secretariaat worden gemeld. Het secretariaat draagt er zorg voor dat de reparatie tijdens de clubdag wordt uitgevoerd of dat het anderszins moet worden opgelost.

Doelstelling:

Het uitwisselen van kennis en ervaring, het geven van demonstraties en het inschakelen van deskundigen ten behoeve van het MSX-systeem en de bijbehorende software. Kortom, het bevorderen van het gebruik van het MSX-systeem middels een gezellig dagje computeren met mensen met dezelfde hobby.

De club kan niet aansprakelijk worden gesteld voor ingezonden stukken van één van de redactieleden. Ook niet voor aangeboden artikelen en advertenties.

Clubdagen in 2024:

3 februari	2024
30 maart	2024
25 mei	2024
28 september	2024
30 november	2024

Verslag clubdag 25 mei 2024 MSX Club West-Friesland

De clubdag begon om 11.30 uur.

Het is net als alle voorgaande keren afwachten hoeveel bezoekers er komen. Er zijn uiteindelijk 26 bezoekers geweest.

Om 12.30 uur heb ik deze speciale clubdag geopend met een kleine toe-spraak door iedereen hartelijk welkom te heten op deze clubdag. Op dat moment waren er 21 bezoekers.

Deze clubdag was speciaal aangezien het 20 jaar geleden was dat de club is door-gestart. Om dit te vieren met veel genodigden had de club 2 zalen gereserveerd.

Ik heb tijdens de toespraak aangegeven dat

- ik afberichten had ontvangen van Nick Mol (werken)
Albert Beevendorp (ziek)
Jaap Hoogendijk (verplichtingen)
- ik de volgende mededelingen heb, dat

- in het kader van de 20-jarige doorstart:

- het eten voor eigen rekening is
- drinken voor rekening club is
- er hapjes komen om 13.30 uur, 14.30 uur en 15.30 uur

- iedere bezoeker een sleutelhan-ger krijgt ter herinnering

- de volgende clubdag op 28 sep-tember 2024 is. Dit is definitief.

-De geplande clubdag van 30 november krijgt een andere datum. Waarschijnlijk 16 of 23 november, maar dat is nog niet zeker

- 25 augustus gaat de club voor de tweede keer als standhouder naar de retrogamebeurs Tilburg. Zijn weer benieuwd hoe dat gaat verlopen. De organisatie heeft te kennen gegeven ook op het internet kenbaar te maken dat MSX ook aanwezig is.

- 20-jarige doorstart

20 jaar geleden zijn we begonnen met 14 bezoekers.

Bij de voorbereidingen voor de doorstart had Jan het idee MSX-literatuur aan te bieden tegen een

donatie aan de club. Dit is werkelijk een ongelofelijk succes geworden, zowel qua binnenkomst als de uitgifte. Regelmatig worden hier clubrecords qua inkomsten gebroken.

Zowel het krijgen van MSX-materiaal als de verkoop ervan liep niet achter.

Derhalve kan gesteld worden dat de status van de club zodanig is dat we zowiezo nog wel 5 jaar verder kunnen. Of ik dit met dezelfde inzet als nu nog kan bolwerken, waag ik te betwijfelen. Over 5 jaar ben ik 82 jaar oud. De bezoekers waren van mening dat dat wel los zou lopen en de 25 jaar ook ga meemaken.

- Wat gaan we doen vandaag
    - Bas demonstratie over zijn Philips-collectie.
    - Riekie demonstreert een Philips NMS 8260
    - Alex heeft het MSX-spel Metal Gear 1 op de PS5. Iedereen kan bij hem spelen.
    - Arnaud heeft een demonstratie over puzzle mania
    - Jeroen heeft nog van alles bij zich waar hij over kan vertellen.
    - Paul listing bespreking
    - Spelcompetitie
- De spelcompetitie is georganiseerd door de MCWF. Het door hun uitverkoren spel heet "IJSfabriek". Er is voor gekozen de prijsuitreiking als volgt toe te passen:
1 ^{ste} plaats	prijs 1
5 ^{de} plaats	prijs 2
10 ^{de} plaats	prijs 3
15 ^{de} plaats	prijs 4
20 ^{ste} plaats	prijs 5
- De prijzen betroffen
- Prijs 1 Micro SD-kaartje
  - Prijs 2 Verrassing
  - Prijs 3 SD-kaartje
  - Prijs 4 Verrassing
  - Prijs 5 USB-stick
- ik hierna iedereen een prettige clubdag heb toege wenst.

Na mijn toespraak kwam Bas rond 13.00 uur aan het woord. Hij begon te vertellen over Philips en dat zij ook aan gaming hebben gedaan en dan

met name de VG5000 (poort van de videopac). Hierna is Philips overgegaan op de MSX met alle gevolgen van dien zoals enkelzijdige machines, dubbelzijdige machines, MSX1 en MSX2. Muziek, verbinding met internet en ga zo maar door. Iedereen was onder de indruk van de verzameling van Bas en het verhaal dat hij vertelde.

Om 13.30 uur vertelde Jeroen iets over de NMS 8260 die door Riekie zou worden gedemonstreerd. Zij liet het aan Jeroen over. Jeroen vertelde dat de floppydrive er makkelijk uit kon worden gehaald, de cartridgeslot aan de zijkant zit. Feitelijk was dit een poging van Philips om met Amiga op te lopen.

Alex, Jeroen en Arnaud hebben te kennen gegeven dat diegene die belangstelling had voor hun materiaal zich bij hun konden voegen. Dan konden zij beter uitleggen dan t.o.v. een grote groep

We zijn om 14.00 uur aan de spelcompetitie begonnen. Er waren 19 deelnemers waardoor de spelronde niet in 1 keer afgewerkt kon worden, maar uiteindelijk in meerdere rondes wegens onvoldoende MSX-machines tijdens de clubdag.

Uitslag is geworden:

1. Eltje Kalkwiek	11.085
Prijs 1: Micro SD-kaartje	
2. Paul Brugman	8.999
3. Jaap Mark	8.934
4. Cor Kornalijnslijper	8.197
5. Gerald Stap	6.937
Prijs 2: Verrassing	
6. Johan de Punder	6.504
7. Sem Kornalijnslijper	6.124
8. Wolter Lesman	5.775
9. Daan Schouten	5.574
10. Manuel Bilderbeek	5.455
Prijs 3: Sd-kaart	
11. Ankje Kalkwiek	5.108
12. Jan Kobus	4.570
13. Anne de Raad	4.431
14. Bartholo Kobes	3.349
15. Bas Kornalijnslijper	2.623
Prijs 4: Verrassing	
16. Allan Tang	2.614
17. Eric Klein	302
18. Edwin Spanjaard	- 879
19. Alex Kalkwiek	- 44.116
Prijs 5: USB-stick	

Tussenstand spelcompetitie 2024 na 3 spelrondes:

1. Jaap Mark	18
2. Albert Beevendorp	12
3. Eltje Kalkwiek	10
4. Johan de Punder	10
5. Mike Janssen	10
6. Bartholo Kobes	8
7. Jessica Postma	8
8. Paul Brugman	8
9. Gerald Stap	5
10. Cor Kornalijnslijper	4
11. Jan Kobus	3
12. Anne de Raad	3
13. Jeroen Taverne	3
14. Bas Kornalijnslijper	2
15. Elias de Ruijter	2
16. Sem Kornalijnslijper	1
17. Wolter Lesman	0
18. Jaap Hoogendijk	0
19. Tom de Graaff	0
20. Daan Schouten	0
21. Eric Klein	0
22. Ankje Kalkwiek	0
23. Jacco Visscher	0
24. Edwin Spanjaard	0
25. Manuel Bilderbeek	0
26. Allan Tang	0
27. Alex Kalkwiek	0

Om 15.00 uur begonnen we aan de listingbespreking van Paul. De listing betrof 2 stuks, nl. cirkels in 3D en een graphics 8 tekenprogramma.

Circels in 3D

```
10 SCREEN5:COLOR7,0,0
20 FOR N=0 TO 7
30   CIRCLE(128,85+N*5),85-N*5
40 NEXT N
50 COLOR 8,0,0
60 FOR N=0 TO 21
70   CIRCLE(128,125-N*5),45-N*2
80 NEXT N
90 GOTO 90
```

Ziet er aardig uit, maar staat stil. Publiek wil er meer leven in.

Dit is niet zo moeilijk. De listing blijft dezelfde alleen verandert regel 90 als volgt:
90 GOTO 10

Resultaat was echter niet datgene wat het publiek wilde zien. Gezien de aard van de clubdag is de discussie hieromtrent verplaatst naar de volgende clubdag op 28 september.

Gaan we naar de graphics 8 tekenprogramma.

De listing is als volgt:

```
10   REM      GRAPHICS      8
TEKENPROGRAMMA
15 SCREEN 8:COLOR 1
20   PRINT:PRINT"X-COORDINAAT
BEGINPUNT(MAX.319)";:INPUT A
30 PRINT"Y-COORDINAAT BEGINPUNT
(MAX.159)";:INPUT B
40 PRINT"X-COORDINAAT EINDPUNT
(MAX.319)";:INPUT C
50 PRINT"Y-COORDINAAT EINDPUNT
(MAX.159)";:INPUT D
60 PLOT A,B:DRAW TO C,D
70 GOTO 20
```

Ook hier roept het beeld vraagtekens op. Ook hier is de discussie opgeschort naar de volgende clubdag.

Hierna loopt alles precies zoals het moet.

Bij de listingbespreking had Paul weer veel gehoor.

Hierna konden de bezoekers tijdens de clubdag zichzelf verder vermaken. Dat deed men ook door te kijken bij de spullen die diverse bezoekers hadden meegenomen. Ik heb van mijn tentoongestelde literatuur toch nog wat tegen donatie van de hand kunnen doen. De opbrengst was voor de club.

Om 16.20 uur was het einde clubdag. Al met al toch een gedenkwaardige, leuke en gezellige middag voor een ieder. Tot de volgende keer op 16 november 2024 in het Trefcentrum de Huesmolen.

E. Kalkwiek

Dynamic Publisher (slot)

Uitbreiding III

Met dit, wederom uit twee diskettes bestaande pakket, heeft de maker zichzelf overtroffen door niet minder dan 900 stempels, verdeeld over 28 schermen, en 20 karaktersets, in één pakket te proppen! Jammer genoeg zijn de kaders en vullers weggelaten, maar de kwaliteit, de hoeveelheid en de op vele terreinen toepasbare plaatjes maakt veel, zo niet alles goed. Er zijn ronduit perfecte stempels bij, zoals een dinosaurus, een stoel uit grootmoeders tijd, gedetailleerd getekende

fototoestellen en een boze meester voor de klas. Muziekinstrumenten, voertuigen, symbolen, sleutels, hoofddeksels, vlaggen, verkeersborden, je kan het zo gek niet bedenken, of het is wel te vinden.

Waren er op Uitbreiding II nog een paar minder geslaagde stempels te vinden (geloof me, het waren er weinig), bij zijn opvolger is dit praktisch niet het geval. Over één was men iets minder te spreken: namelijk dat sommige plaatjes nogal in overvloedige mate aanwezig waren. Duidelijk gezegd: men dacht niet dat er mensen zijn die verlegen zitten om 18 verschillende kronen, hoe mooi ze er ook uitzien. Tevens zag men het nut van 17 scharen en 14 ringen niet in. Dit ruikt een beetje naar schermvulling.

De fonts zijn zonder twijfel perfect: diverse schrijffletters, een Gotische karakterset en kermisachtige letters en nog vele anderen komen met dit pakket onder muisbereik.

Disk stickerpakket I en II

Deze pakketten zijn niet bedoeld voor het ontwerpen van diskstickers, zoals de naam doet vermoeden, het zijn disk-stickers. Op de twee disks staan de, als stempels weggeschreven etiketten van veel gebruikte programma's zoals Word-star en dBase en spellen zoals Testament en Laydock. Daar meestal niet met de originele disk gewerkt wordt (zeer verstandig), maakt de met een TDK etiketje uitgeruste backup een fantasieloze, saaie indruk, waardoor weer minder van de software genoten wordt. De maker zou natuurlijk ook bedoeld kunnen hebben, dat we onze illegale kopieën, voortaan van een leuk stickertje kunnen voorzien, waardoor ze een ietsiepietsie minder gekopieerd lijken.

To the point, de veelal zelf ontworpen afbeeldingen zien er werkelijk schitterend uit. Of ze mooier zijn dan het originele etiket, is moeilijk te beweren, maar ze komen aardig in de buurt. Deze komen aardig in de buurt. De handleiding geeft een duidelijke beschrijving over de printerinstelling en het printen zelf. Zo is gelijk bekend hoe de zelf ontworpen etiketten uitgedraaid kunnen worden. Of de pakketten voor u nuttig zijn, kunt in onderstaande lijst zien. Immers als praktisch geen enkel programma in de

diskettebak te vinden is, heeft het weinig zin de stickers ervoor te printen

Lijst diskstickers I

Aleste	Herzog
Ancient Ys I	Ikari Warriors
Androgynus	Laydock
Bank Duster	Mayinkyu
Bastard	Pacmania
Daiva	Palas freehand
Diskstation 1,2 en 4	Psycho World
Dragon King	Redlights
	Amsterdam
Dynamic Publisher	Roads to victory
Ease	Solitaire royale
Elite	Super impose
Famicle Parodic	Tasword
Feedback	Tournament Golf
Final Countdown	Tron
Greatest driver	Vera Cruz
Halos	Video Graphics

Lijst diskstickers II

Ancient Ys II	Owg
dBase II	Pixel-3
De erfenis	Rsoi
Diskstation 1 t/m 6	Salamander
Dragonbuster	Saziri
Gandhara	Skramble formation
Gaundlet	Superprint
Golvellius	Synthsaurus
How many robot	Testament
Hydefos	Tetris
In Londen puzzle	TNT
Konami game collection	Utility kist
Last mission	Veilig leren lezen
Livingston I presume	Wordstar
Multimedia	Xzr
Murder at he Atlantic	Zoo-adventure
New Adam & Eve	

Als u inderdaad veel met back-ups of kopieën werkt en u bent de gelukkige bezitter van een groot aantal van de bovengenoemde programma's, dan kan ik u deze pakketten warm aanbevelen.

Conclusie

Naar mijn mening zou een ieder, die Dynamic Publisher in zijn bezit heeft, tevens uitbreiding II en III aan moeten schaffen. Dit omdat DP dan op een veel breder terrein inzetbaar is. De voor-noemde pakketten zijn zowel voor MSX als PC verkrijgbaar. Of de diskstickers voor u nuttig zijn, kun je zelf bepalen aan de hand van de hoeveelheid kopieën die je bezit. Verder zijn nog in omloop de volgende

pakketten:
Felicitatie pakket
Vier jaargetijden pakket
December pakket
Twee Kerst pakketten
Sport pakket

E. Kalkwiek

AI (slot)

Past u deze zienswijze toe op computers

Past u deze zienswijze toe op computers, natuurlijke intelligentie (het idee achter AI) zal voor dit "ras", zo het zich laat aanzien, niet zijn weggelegd.

Maar dat is niet erg. De ruimtevaart heeft ook geen directe half uur lijndienst naar Mars opgeleverd. Wel nieuwe kennis over materialen en nieuwe stoffen, natuurkundige wetten, grenzen van modelijkheden, een nieuwe experimenteer omgeving, enz. Over het algemeen is het zo dat vorsers achter ideeën op hun onderzoeksweg zaken ontdekken die van direct belang zijn, terwijl het doel van het onderzoek vergeten wordt.

Doel

Heeft AI een doel?

Aan iets beginnen zonder doel heeft geen zin. We mogen dan ook veronderstellen dat al die AI-geleerden zich bij hun werk en studie op dit terrein er zich wel iets bij voorstellen. Dat zij inmiddels inzagen dat de perspectieven van AI nu niet bepaald rooskleurig waren, de vorderingen minimaal en de wetenschappelijke opbrengst niet zeer vernieuwend. Een doel kan er wel aan worden toegewezen, indien we niet het gewenste eindresultaat als eis stellen.

Op grond van de laatste overwegingen zou het zeer gepast, en van wetenschappelijk realisme getuigen, zijn te stellen dat AI een werkterrein is dat wil bijdragen aan het "kiener maken" van machines en de computer/robot verhouding in het bijzonder. Mij dunkt, dat we hiermede noch onszelf voor de gek houden, doch een doel nastreven dat keer op keer slechts desillusies oplevert.

intelligentie, tevens beetje bij beetje een beter begrip voor NI, natuurlijke intelligentie, uw natuurlijke intelligentie, als bijproduct zal ontstaan. En misschien is dit

"bijproduct" juist dat wat we nodig hebben om met AI vorderingen te kunnen maken.

Resultaten

Waar men het in het algemeen over eens is, is dat expert systemen "de meest (en misschien enige) praktische vorm zijn waarin AI zich heeft kunnen waarmaken", zegt bijv. het Amerikaanse tijdschrift Business Week. Dit type programma's kan een gevolgtrekking distilleren uit gegevens opgeslagen in een grote database waarin menselijke experts hun kennis hebben opgeslagen. Verder dan een als-dan algoritme komt een expert systeem niet, hoewel ze in de praktijk toch onomstotelijk hun praktische nut hebben bewezen.

Ingewikkelde problemen kunnen ze echter niet oplossen, omdat niet snel genoeg informatie uit de database kan worden verwerkt. Ook de gebruikersvriendelijkheid laat nog wel eens te wensen over. Maar men werkt hard aan optimalisering van dit type software; o.a. de Carnegie Group werkt er als gespecialiseerd AI software met man en macht aan.

Besluit

Waarschijnlijk is het te hopen, en te wensen, dat AI nooit het equivalent van NI, natuurlijke intelligentie, zal worden. Wat NI heeft gepresteerd, is een verwoeste aarde die eens groen was; een natuurramp die menselijkerwijs in duizenden jaren niet zal kunnen worden hersteld – zo de wil er toe al aanwezig zou zijn.

Indien we derhalve, naast de NI van de mens, een tweede soort entiteit introduceren met dezelfde intelligentie, de volledig natuurlijk geïntelligeerde computer/robot entiteit als "naaste" van de mens, zal met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid het eindresultaat zijn, dat zij inderdaad samen hun natuurlijke woonomgeving definitief onbewoonbaar zullen maken. En dat houdt in dat er een eind zou komen aan de intelligentie; die, die intelligentie creëerde, en die, die ze kreeg geïmplementeerd.

Conclusie

Nu blijkt dat er intelligentie nodig is om intelligentie te "kweken", zal er bij de weldenkende intelligente lezer een lampje gaan branden. Het beschouwen van de consequentie er van laten we aan de lezer

over, doch verstrekkend kan een logische conclusie wel degelijk zijn.

Echter, gezien het gevaar van een tweeslachtige bewoning der Aarde: zullen we daarom maar ....

Zullen we derhalve maar, zonder leedvermaak, applaudisseren voor de huidige minimale ontwikkeling op het terrein van AI!

De Schrijver

De FAC-Soundtracker

De verschillende standaards

Muziek en geluid speelt een grote rol in onze geliefde MSX-computer hobby. In de loop der jaren zijn er intussen een aantal geluidsstandaarden ontwikkeld. MSX-1 werd uitgerust met de overbekende PSG (Programmable Sound Generator, of in begrijpelijke taal programmeerbare geluidsgenerator). Middels diverse routines in de BASIC interpreter is de PSG ook vanuit BASIC "programmable" en wel via de zogenoemde MML (Macro Music Language). Deze MML omvat het BEEP, SOUND en het uitgebreide PLAY commando. De naam van deze geluidsstandaard, die tot in de Turbo-R terug te vinden is, luidt MSX-SOUND.

Met de komst van MSX-2 werd een nieuwe standaard uitgebracht: MSX-AUDIO. Deze was bedoeld als optionele (dus niet noodzakelijkerwijs op iedere computer aanwezige) muziekkuitbreiding. De officiële (op cartridge geleverde) MSX-AUDIO is uiteindelijk alleen door PANASONIC in Japan gemaakt. De Philips en Toshiba Muziek Modules, die wij in Europa kennen, hebben exact dezelfde muziekchip (die het geluid van een redelijke synthesizer evenaart) en PCM (Pulse Code Modulator) 8 bits sample chip. Wat ze echter missen t.o.v. de originele MSX-AUDIO, is het zgn. M-BASIC, dat het net als de MML bij de PSG mogelijk maakt de MSX-AUDIO vanuit BASIC te programmeren. Een groot, zeer groot minpunt, omdat het nu slechts voor professionele programmeurs is weggelegd werkelijk dat wat in de Muziek Module zit er uit te halen. De gewone man kan er weinig meer mee dan de software, die er voor geschreven is, draaien.

De laatste geluidsstandaard, nog optioneel bij MSX-2+ en standaard bij de Turybo-R is

MSX-MUSIC. Bij ons beter bekend als FM-PAC, hoewel, deze twee zijn niet hetzelfde! De MSX-MUSIC chip is namelijk slechts een onderdeel van de FM-PAC en is door Panasonic samen met de FM-BASIC en een stukje S-RAM (dat zich ook in de klokchip bevindt) in een cartridge gepropt en gedoopt tot Frequency Modulator-Panasonic Amusement Cartridge, kortweg FM-PAC. Dezelfde chips zitten bij de meeste MSX-2+ en Turbo-R's in de computer zelf gebouwd. De FM-PAC is bedoeld om de MSX-2 (en 2+ zonder ingebouwde MSX-MUSIC) ook van dezelfde geluidsstandaard te voorzien. De MSX-MUSIC heeft "slechts" 6 kanalen en geen sample-features tot zijn beschikking, de geluidskwaliteit doet iets onder voor die van de MSX-AUDIO.

De eerste en laatste standaards zijn door een ieder die het wonderschone MSX-BASIC machtig is, te gebruiken in de eigen programmatuur. Voor de MSX-AUDIO zijn we aangewezen op door machinetaal programmeurs geschreven software en die was zwaar triest. De tragedies van Music Creator zijn onder andere de minimale mogelijkheid met samples en vooral sequences (drum-patronen) te werken en tevens dat slechts één kanaal van de negen door de gebruiker zelf te programmeren is. De anderen zijn voor de bijgeleverde en jammer genoeg niet zelf aan te passen begeleiding.

Gelukkig besloot ook de FAC (Federation Against Commodore) dat het zo niet langer kon. Zij begonnen aan de Sound-tracker, een programma dat het mogelijk moest maken negen kanalen onafhankelijk van elkaar en met verschillende instrumenten te programmeren. Voor een zo realistisch mogelijke drum begeleiding zou de PCM samplechip aangewend worden. Razendsnel en eenvoudig gebruik in combinatie met talloze mogelijkheden, moest centraal staan. Bovendien was een eis dat gecomponeerde muziek moest aan te wenden zijn in eigen BASIC programmatuur. Na maanden van hard programmeren en debuggen (je vraagt je soms af welke van de twee het langst duurt) zag de FAC-Soundtracker het levenslicht. Of ze in hun opzet geslaagd zijn, proberen we uit.

Wordt vervolgd met **De eerste indrukken**

E. Kalkwiek

De Kleintjes

Kleintjes kunnen gratis door iedereen worden geplaatst. Ook voor niet MSX-gerelateerde zaken. Stuur uw advertentie naar de redactie!

Tegen donatie verkrijgbaar:

Tijdens clubdagen of MSX-beurzen
Boeken, Handleidingen en Tijdschriften

Te koop aangeboden

Samsung monitor SyncMaster 206BW
Model LS20MEWSF
Prijs € 75,=
e-mail: msxwestfriesland@live.nl

Te koop aangeboden

Luidsprekerboxen Jollenbeck GmbH
Type G-120
Prijs € 7,50
e-mail: msxwestfriesland@live.nl

Te koop aangeboden

Laptop Packard Bell model rioraG
14 inch 3 GB RAM
Prijs € 50,=
e-mail: maswestfriesland@live.nl

Te koop aangeboden

Snoerloze Handycam Station
Sony HSA-IF1
Prijs € 25,=
e-mail: msxwestfriesland@live.nl

Te koop aangeboden

Dreamgear
Dreamgear Dgun-856
Incl. 30 Videogames
Prijs € 15,00
e-mail: msxwestfriesland@live.nl

Te koop aangeboden

Joystick merk Multihandel

Met 88 geïntegreerde spellen

Prijs € 25,=

e-mail: msxwestfriesland@live.nl

Te koop aangeboden

Adapter Casio type AD-4150
Prijs € 5,=

Te koop aangeboden

Joystick Microsoft Sidewinder
Type Dualstrike voor PC
Prijs € 15,=
e-mail: msxwestfriesland@live.nl

Gezocht

Monochrome monitor voor MSX
Prijs gratis of klein bedragje
e-mail: sem.kornal@gmail.com

Te koop aangeboden

Diskdrive
Citizen Z1DE-62B 505997A57
Prijs € 15,=
e-mail: msxwestfriesland@live.nl
